

ΕΡΓΑΣΙΑ 3
ΧΗΜΙΚΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

1. Να βρεθεί ποιο από τα στοιχεία $_{55}\text{Cs}$ και $_{87}\text{Fr}$ έχει μεγαλύτερο μέγεθος.
2. Τα στοιχεία $_{73}\text{Ta}$ και $_{82}\text{Pb}$ έχουν και τα δύο έξι στιβάδες που έχουν ηλεκτρόνια. Να βρεθεί ποιο έχει μεγαλύτερο μέγεθος.
3. Να συγκριθούν οι ακτίνες των ατόμων των στοιχείων $_{11}\text{Na}$, $_{12}\text{Mg}$, $_{19}\text{K}$.
4. Να βρεθεί ο ατομικός αριθμός των ευγενών αερίων που έχουν μέγεθος μικρότερο από το $_{18}\text{Ar}$.
5. Να γραφεί ο ηλεκτρονιακός τύπος Lewis για τα στοιχεία $_{13}\text{Al}$, $_{10}\text{Ne}$, $_{17}\text{Cl}$, $_{7}\text{N}$.
6. Να βρεθεί ποια από τα στοιχεία $_{3}\text{Li}$, $_{8}\text{O}$, $_{18}\text{Ar}$, $_{12}\text{Mg}$, $_{6}\text{C}$, $_{13}\text{Al}$, $_{9}\text{F}$, $_{15}\text{P}$ μπορεί να λειτουργήσουν ως δότης ηλεκτρονίων στον ετεροπολικό δεσμό.
7. Να περιγραφεί ο σχηματισμός του ιοντικού δεσμού στις ενώσεις BeO , LiCl , MgF_2 , BeH_2 και να γραφεί ο ηλεκτρονιακός τους τύπος. Δίνονται οι ατομικοί αριθμοί για το $\text{Be}=4$, για το $\text{O}=8$, για το $\text{Li}=3$, για το $\text{Cl}=17$, για το $\text{Mg}=12$, για το $\text{F}=9$ και για το $\text{H}=1$.
8. Δίνονται τα παρακάτω στοιχεία ή ενώσεις F_2 , HF , H_2S , HCN , PCl_3 , C_2H_4 , C_2H_2 , CH_2O . Αν είναι γνωστό ότι όλες σχηματίστηκαν με ομοιοπολικό δεσμό
  - α) να γραφεί ο ηλεκτρονιακός και ο συντακτικός τους τύπος.
  - β) να βρεθεί ποιοι από τους ομοιοπολικούς δεσμούς που σχηματίζονται είναι πολικοί και ποιοι είναι μη πολικοί.Δίνονται οι ατομικοί αριθμοί για το $\text{F}=9$, για το $\text{H}=1$, για το $\text{S}=16$, για τον $\text{C}=6$, για το $\text{N}=7$, για το $\text{P}=15$, για το $\text{Cl}=17$ και για το $\text{O}=8$.
9. Να γραφεί ο μοριακός και ο ηλεκτρονιακός τύπος της ιοντικής ένωσης που σχηματίζεται με τα στοιχεία :
  - α) $_{12}\text{Mg}$ και $_{17}\text{Cl}$
  - β) $_{11}\text{Na}$ και $_{9}\text{F}$
  - γ) $_{13}\text{Al}$ και $_{16}\text{S}$
  - δ) $_{5}\text{B}$ και $_{7}\text{N}$.
10. Η ένωση ανάμεσα στα αλογόνα Cl και I με τι δεσμό δημιουργείται; Να γραφεί ο μοριακός, ο ηλεκτρονιακός και ο συντακτικός της τύπος.

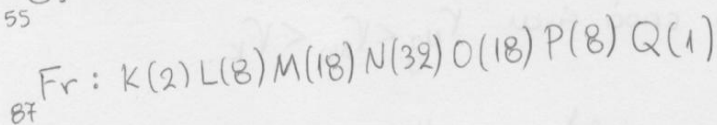
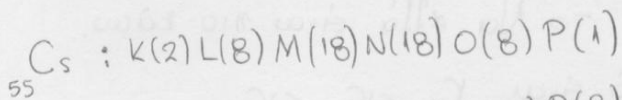
Από το σχολικό βιβλίο από τις σελίδες **74-77** οι ασκήσεις **38-52**.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(1)

Άσκηση 1

Βρίσκουμε τη θέση των δύο στοιχείων στον περιοδικό πίνακα. Κάνουμε την ηλεκτρονιακή κατανομή κατά βιβάδες:

Άρα το Cs ανήκει στην 6^η περίοδο και 1^η ομάδα

το Fr ανήκει στην 7^η περίοδο και 1^η ομάδα

Ξέρουμε ότι το μέγεθος των στοιχείων αυξάνεται όσο πάει προς τα κάτω σε μία ομάδα άρα το Fr έχει μεγαλύτερο μέγεθος από το Cs.

Άσκηση 2

Αφού τα δύο στοιχεία έχουν έξι βιβάδες με ηλεκτρόνια, άρα είναι και τα δύο στην 6^η περίοδο του περιοδικού πίνακα

Αφού το ${}_{82}^{Pb}$ έχει μεγαλύτερο ατομικό αριθμό άρα είναι πιο δεξιά από το ${}_{73}^{Ta}$. Ξέρουμε ότι κατά μήκος μιας

περιόδου το μέγεθος μειώνεται από αριστερά προς τα

δεξιά, άρα το ${}_{82}^{Pb}$ έχει μικρότερο μέγεθος από το ${}_{73}^{Ta}$.

Άσκηση 3

Είναι ${}_{11}^{Na} : K(2) L(8) M(1)$ άρα 3^η περίοδος 1^η ομάδα

${}_{12}^{Mg} : K(2) L(8) M(2)$ άρα 3^η περίοδος 2^η ομάδα

${}_{19}^{K} : K(2) L(8) M(8) N(1)$ άρα 4^η περίοδος 1^η ομάδα

Na	Mg	
K		

Είναι $r_{Na} > r_{Mg}$ γιατί το Na είναι στην ίδια περίοδο με το Mg αλλά είναι πιο αριστερά. Επίσης είναι $r_K > r_{Na}$ γιατί το K είναι στην ίδια ομάδα με το Na αλλά είναι πιο κάτω.

Άρα η σειρά είναι $r_{Mg} < r_{Na} < r_K$.

Άσκηση 4

Είναι ${}_{18}Ar : K(2) L(8) M(8)$ άρα 3^η περίοδος 18^η ομάδα.

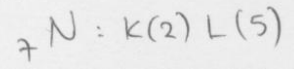
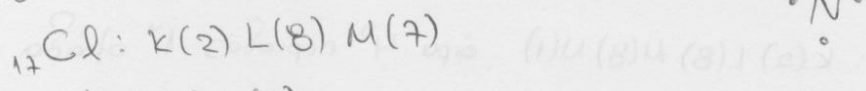
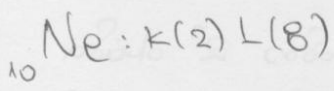
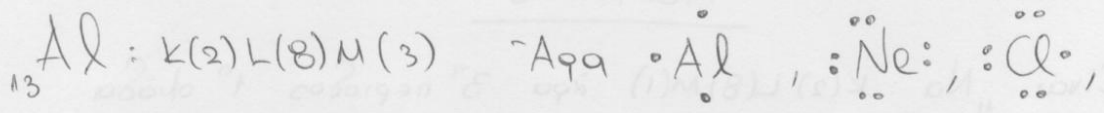
Αφού ψάχνουμε για ευγενή αέρια, θα είναι παλι στην 18^η (VIII A) ομάδα και αφού έχουν μικρότερο μέγεθος, θα είναι πιο πάνω απ' το Ar άρα θα έχουν λιγότερες επιβάσεις (άρα 2 ή 1). Έτσι έχουμε τα στοιχεία

A: $K(2)$, B $K(2) L(8)$ με ατομικούς αριθμούς

$Z_A = 2, Z_B = 8.$

Άσκηση 5

Κάνουμε την ηλεκτρονιακή κατανομή των στοιχείων για να βρούμε τα ηλεκτρόνια ως εξωτερικούς επιβάσεις του καθενός. Είναι:

Άσκηση 6

3

Για να λειτουργήσει ένα στοιχείο ως δότης στον ιοντικό δεσμό, πρέπει να έχει στην εξωτερική στιβάδα του ένα, δύο ή τρία ηλεκτρόνια. Είναι

- ${}^3\text{Li} : \text{K}(2) \text{L}(1)$
- ${}^6\text{C} : \text{K}(2) \text{L}(4)$
- ${}^8\text{O} : \text{K}(2) \text{L}(6)$
- ${}^{13}\text{Al} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(3)$
- ${}^{18}\text{Ar} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(8)$
- ${}^9\text{F} : \text{K}(2) \text{L}(7)$
- ${}^{12}\text{Mg} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(2)$
- ${}^{15}\text{P} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(5)$

Άρα σαν δότες μπορούν να λειτουργήσουν τα Li, Al, Mg.

Άσκηση 7

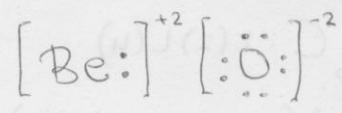
Για να ξέρετε πόσα ηλεκτρόνια έχει το κάθε στοιχείο στην εξωτερική του στιβάδα, κάνετε πρώτα την ηλεκτρονιακή κατανομή όλων των στοιχείων:

- ${}^4\text{Be} : \text{K}(2) \text{L}(2)$
- ${}^8\text{O} : \text{K}(2) \text{L}(6)$
- ${}^3\text{Li} : \text{K}(2) \text{L}(1)$
- ${}^{17}\text{Cl} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(7)$
- ${}^{12}\text{Mg} : \text{K}(2) \text{L}(8) \text{M}(2)$
- ${}^9\text{F} : \text{K}(2) \text{L}(7)$
- ${}^1\text{H} : \text{K}(1)$
- $\cdot \text{Be} \cdot$
- $\cdot \ddot{\text{O}} \cdot$
- $\cdot \text{Li} \cdot$
- $\cdot \ddot{\text{Cl}} \cdot$
- $\cdot \text{Mg} \cdot$
- $\cdot \ddot{\text{F}} \cdot$
- $\cdot \text{H} \cdot$

Άρα έχουμε:

BeO

Το Be δίνει τα δύο εξωτερικά του e⁻ στο O οπότε τα στοιχεία μετατρέπονται στα ιόντα Be⁺²:κ(2) και O⁻²:κ(2)L(8). Ο ηλεκτρονιακός τόνος είναι:

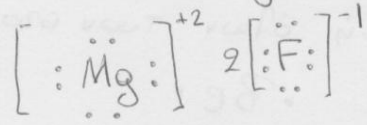

LiCl

Το Li δίνει το εξωτερικό του e⁻ στο Cl άρα έχουμε τελικά τα ιόντα Li⁺:κ(2), Cl⁻:κ(2)L(8)M(8) και ο ηλεκτρονιακός τόνος είναι [Li:]⁺ [:\ddot{Cl}:]^{-1}

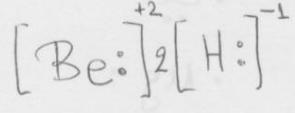
MgF₂

Το Mg δίνει τα δύο εξωτερικά του e⁻, ένα σε κάθε F. Άρα έχουμε τα ιόντα Mg⁺²:κ(2)L(8) και F⁻:κ(2)L(8)

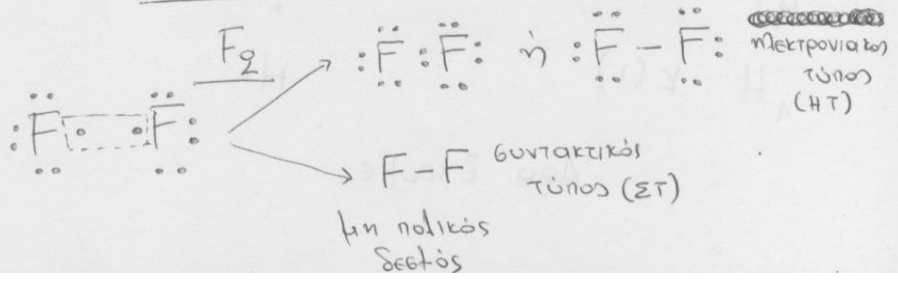

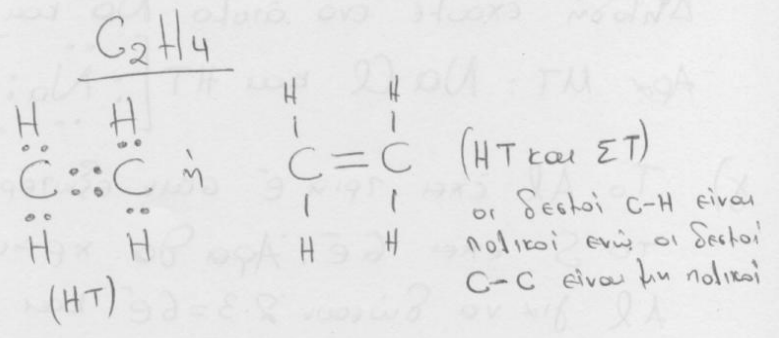
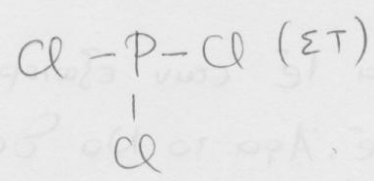
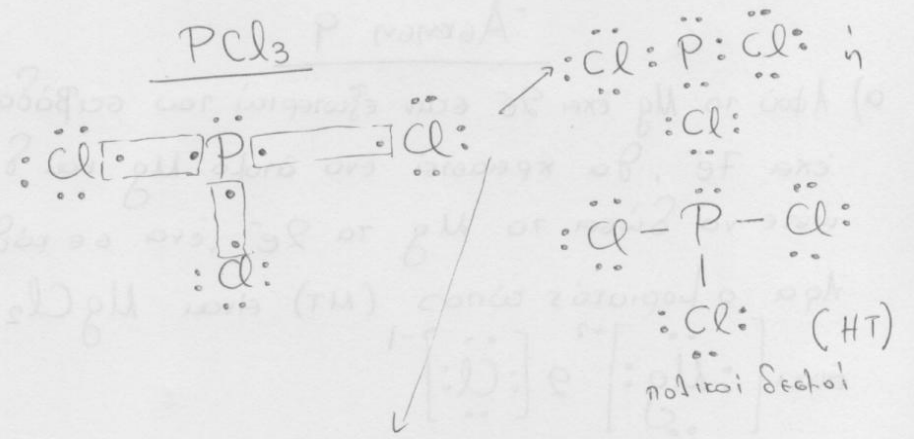
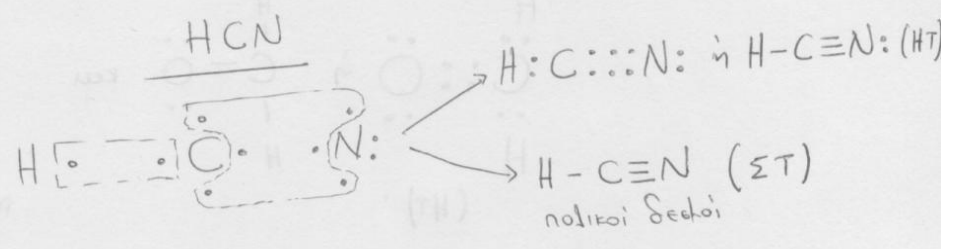
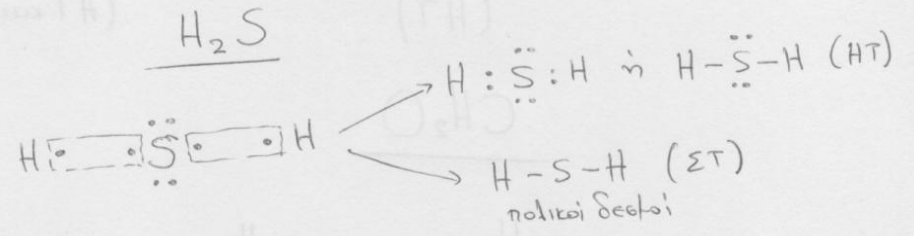
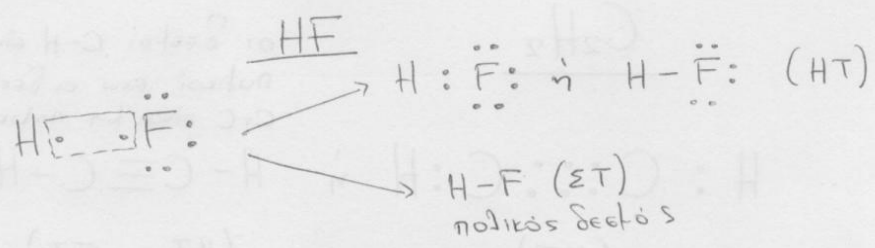
BeH₂

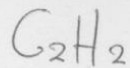
Το Be δίνει τα δύο εξωτερικά του e⁻, ένα σε κάθε άτομο H. Έτσι έχουμε τα ιόντα Be⁺²:κ(2), H⁺:κ(2).

Άσκηση 8

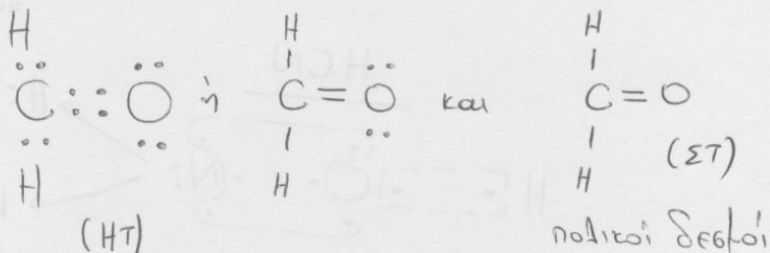
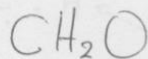
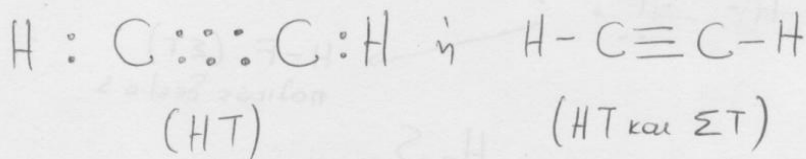

οι δεσμοί C-H είναι πολικοί ενώ οι δεσμοί C-C είναι μη πολικοί

(6)

Άσκηση 9

α) Αφού το Mg έχει 2e⁻ στην εξωτερική του στιβάδα, ενώ το Cl έχει 7e⁻, θα χρειαστεί ένα άτομο Mg και δύο άτομα Cl ώστε να δώσει το Mg τα 2e⁻, ένα σε κάθε Cl.

Άρα ο μοριακός τύπος (ΜΤ) είναι MgCl₂ και ο ΗΤ είναι

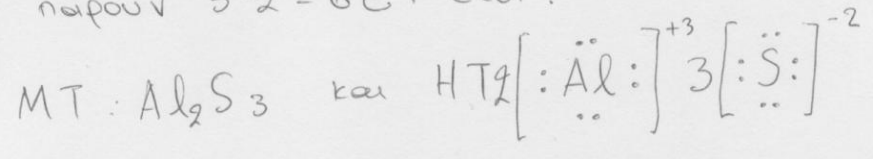
$$\left[: \overset{\cdot\cdot}{Mg} : \right]^{+2} 2 \left[: \overset{\cdot\cdot}{Cl} : \right]^{-1}$$

β) Το Na έχει 1e⁻ στην εξωτερική του στιβάδα ενώ το Cl έχει 7e⁻. Άρα το Na θα δώσει 1e⁻ στο Cl. Δηλαδή έχουμε ένα άτομο Na και ένα άτομο Cl.

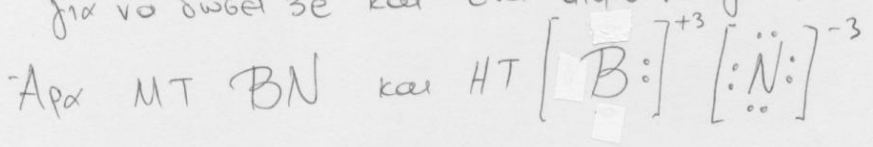
Άρα ΜΤ: NaCl και ΗΤ $\left[: \overset{\cdot\cdot}{Na} : \right]^{+1} \left[: \overset{\cdot\cdot}{Cl} : \right]^{-1}$

γ) Το Al έχει τρία e⁻ στην εξωτερική στιβάδα και το S έχει 6e⁻. Άρα θα χρειασθούν δύο άτομα Al για να δώσουν 2·3=6e⁻ και τρία άτομα S για

να πάρουν $3 \cdot 2 = 6e^-$. Έτσι :

δ) Το Β έχει τρία e^- στην εξωτερική στιβάδα και το Ν $5e^-$. Άρα θα χρειαστούν ένα άτομο Β για να δώσει $3e^-$ και ένα άτομο Ν για να πάρει $3e^-$

Άσκηση 10

Το Cl έχει $7e^-$ στην εξωτερική του στιβάδα και το I επίσης $7e^-$. Άρα ο δεσμός θα είναι ομοιοπολικός :

